

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

معاونت پژوهش، برنامه‌ریزی و سنجش مهارت

دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

استاندارد آموزش شایستگی

تولید صابون های گیاهی سنتی با روغن های گیاهی

گروه شغلی

گیاهان دارویی و داروهای گیاهی

کد ملی آموزش شایستگی

۶	۱	۱	۱	۲	۱	۰	۵	۰	۹	۱	۰	۰	۲	۱
ISCO-08				سطح مهارت	شناسه گروه			شناسه شغل			شناسه شایستگی		نسخه	

تاریخ تدوین استاندارد: ۱۴۰۰/۱۲/۲۲

نظارت بر تدوین محتوا و تصویب استاندارد: دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

کد ملی شناسایی آموزش شایستگی: ۶۱۱۱۲۱۰۵۰۹۱۰۰۲۱

اعضاء کارگروه برنامه‌ریزی درسی: گیاهان دارویی و داروهای گیاهی					
ردیف	نام و نام خانوادگی	آخرین مدرک تحصیلی	رشته تخصصی	شغل و سمت	سابقه کار
۱	محبوبه پرتوی	کارشناس ارشد	گیاهان دارویی	موسسس و مربی آموزشگاه گیاه دانه	۱۰ سال
۲	بهناز مقدسیان	دکتری	گیاهان دارویی	مربی	۳ سال
۳	ژینوس هاشم پور	دکتری	گیاهان دارویی	مربی	۵ سال
۴	محبوب حبیب زاده	کارشناسی ارشد	شیمی دارویی	مربی	۸ سال
۵	ارژنگ بهادری	کارشناسی ارشد	برنامه ریزی درسی	کارشناس تهیه و تدوین استانداردهای آموزشی	۲۴ سال
۶	سید محسن جلالی	کارشناسی ارشد	مدیریت آموزشی	دبیر کارگروه برنامه ریزی درسی گیاهان دارویی و داروهای گیاهی	۱۵ سال

کلیه حقوق مادی و معنوی این استاندارد متعلق به سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور بوده و هرگونه سوء استفاده مادی و معنوی از آن موجب پیگرد قانونی است.

آدرس: دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی
تهران، خیابان آزادی، نبش خیابان خوش جنوبی، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور
دورنگار ۶۶۵۸۳۶۵۸
تلفن ۶۶۵۸۳۶۲۸
آدرس الکترونیکی: rpc@irantvto.ir

تعاریف :

استاندارد شغل :

مشخصات شایستگی‌ها و توانمندی‌های مورد نیاز برای عملکرد موثر در محیط کار را گویند در بعضی از موارد استاندارد حرفه‌ای نیز گفته می‌شود.

استاندارد آموزش :

نقشه‌ی یادگیری برای رسیدن به شایستگی‌های موجود در استاندارد شغل.

نام یک شغل :

به مجموعه‌ای از وظایف و توانمندی‌های خاص که از یک شخص در سطح مورد نظر انتظار می‌رود اطلاق می‌شود.

شرح شغل :

بیانیه‌ای شامل مهم‌ترین عناصر یک شغل از قبیل جایگاه یا عنوان شغل، کارها ارتباط شغل با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی، مسئولیت‌ها، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز شغل.

طول دوره آموزش :

حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به یک استاندارد آموزشی.

ویژگی کارآموز ورودی :

حداقل شایستگی‌ها و توانایی‌هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می‌رود.

کارورزی:

کارورزی صرفاً در مشاغلی است که بعد از آموزش نظری یا همگام با آن آموزش عملی به صورت محدود یا با ماکت صورت می‌گیرد و ضرورت دارد که در آن مشاغل خاص محیط واقعی برای مدتی تعریف شده تجربه شود. (مانند آموزش یک شایستگی که فرد در محل آموزش به صورت تئوریک با استفاده از عکس می‌آموزد و ضرورت دارد مدتی در یک مکان واقعی آموزش عملی ببیند و شامل بسیاری از مشاغل نمی‌گردد.)

ارزشیابی :

فرآیند جمع‌آوری شواهد و قضاوت در مورد آنکه یک شایستگی بدست آمده است یا خیر، که شامل سه بخش عملی، کتبی عملی و اخلاق حرفه‌ای خواهد بود.

صلاحیت حرفه‌ای مربیان :

حداقل توانمندی‌های آموزشی و حرفه‌ای که از مربیان دوره آموزش استاندارد انتظار می‌رود.

شایستگی :

توانایی انجام کار در محیط‌ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد.

دانش :

حداقل مجموعه‌ای از معلومات نظری و توانمندی‌های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی یا توانایی که می‌تواند شامل علوم پایه (ریاضی، فیزیک، شیمی، زیست‌شناسی)، تکنولوژی و زبان فنی باشد.

مهارت :

حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی. معمولاً به مهارت‌های عملی ارجاع می‌شود.

نگرش :

مجموعه‌ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت‌های غیر فنی و اخلاق حرفه‌ای می‌باشد.

ایمنی :

مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می‌شود.

توجهات زیست محیطی :

ملاحظات است که در هر شغل باید رعایت و عمل شود که کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد.

نام استاندارد آموزش شایستگی :
تولید صابون های گیاهی سنتی با روغن های گیاهی
شرح استاندارد آموزش شایستگی :
تولید صابون های گیاهی سنتی با روغن های گیاهی یکی از شایستگی های گروه گیاهان دارویی و داروهای گیاهی است که شامل کارهای آماده سازی مواد اولیه ساخت صابون های گیاهی سنتی ، تهیه روغن های گیاهی مورد استفاده در صابون های گیاهی سنتی ، ترکیب مواد افزودنی با صابون های گیاهی سنتی ، بکارگیری وسایل و تجهیزات مورد نیاز ، ساخت صابون های گیاهی سنتی ، نگهداری و بسته بندی صابون های گیاهی سنتی می باشد. این شغل با مشاغل همچون کاربر گیاهان دارویی، کاربر اسانس های گیاهی و فروشنده گیاهان دارویی و انجام فرمولاسیون تولید فرآورده های آرایشی بهداشتی گیاهی در ارتباط است.
ویژگی های کارآموز ورودی :
حداقل میزان تحصیلات : پایان دوره اول متوسطه (پایان دوره راهنمایی) حداقل توانایی جسمی و ذهنی : سلامت کامل جسمی و ذهنی مهارت های پیش نیاز : ندارد
طول دوره آموزش :
طول دوره آموزش : ۱۱۵ ساعت - زمان آموزش نظری : ۴۵ ساعت - زمان آموزش عملی : ۷۰ ساعت - زمان کارورزی : - ساعت - زمان پروژه : - ساعت
بودجه بندی ارزشیابی (به درصد)
- کتبی : ۲۵٪ - عملی : ۶۵٪ - اخلاق حرفه ای : ۱۰٪
صلاحیت های حرفه ای مربیان :
لیسانس کشاورزی (گیاهان دارویی ، زراعت ، باغبانی) یا لیسانس شیمی با ۳ سال سابقه کار مرتبط

* تعریف دقیق استاندارد (اصطلاحی) :

تولید صابون های گیاهی سنتی با روغن های گیاهی حرفه ای است که فرد توانایی تولید صابون های گیاهی از مواد گیاهی و روغن های گیاهی را داشته باشد.

* اصطلاح انگلیسی استاندارد (و اصطلاحات مشابه جهانی) :

Production of herbal soaps with oils

* مهم ترین استانداردها و رشته های مرتبط با این استاندارد :

-انجام فرمولاسیون تولید فرآورده های آرایشی بهداشتی گیاهی

* جایگاه استاندارد شغلی از جهت آسیب شناسی و سطح سختی کار :

- الف : جزو مشاغل عادی و کم آسیب طبق سند و مرجع
- ب : جزو مشاغل نسبتاً سخت طبق سند و مرجع
- ج : جزو مشاغل سخت و زیان آور طبق سند و مرجع
- د : نیاز به استعلام از وزارت کار

استاندارد آموزش شایستگی

- کارها

ردیف	عناوین	ساعت آموزش		
		نظری	عملی	جمع
۱	آماده سازی مواد اولیه ساخت صابون های گیاهی سنتی	۵	۵	۱۰
۲	تهیه روغن های گیاهی مورد استفاده در صابون های گیاهی سنتی	۱۰	۱۵	۲۵
۳	ترکیب مواد افزودنی با صابون های گیاهی سنتی	۱۰	۱۵	۲۵
۴	بکارگیری وسایل و تجهیزات مورد نیاز	۵	۵	۱۰
۵	ساخت صابون های گیاهی سنتی	۱۰	۲۵	۳۵
۶	نگهداری و بسته بندی صابون های گیاهی سنتی	۵	۵	۱۰
	جمع ساعات	۴۵	۷۰	۱۱۵

	زمان آموزش			عنوان : آماده سازی مواد اولیه ساخت صابون های گیاهی سنّتی
	جمع	عملی	نظری	
	۱۰	۵	۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
-روغن زیتون				دانش :
-روغن نارگیل				-روغن های حامل
-روغن کرچک				-قلیاب و آب مقطر
-قلیاب				مهارت :
-آب مقطر				-تهیه روغن های گیاهی
				-کار با قلیاب و روغن ها
				نگرش :
				- دقت در کار
				-رعایت اخلاق حرفه ای
				ایمنی و بهداشت:
				-رعایت اصول ارگونومی
				-رعایت نکات بهداشتی و ایمنی در حین کار
				توجهات زیست محیطی:
				-دفع صحیح ضایعات

	زمان آموزش			عنوان: تهیه روغن های گیاهی مورد استفاده در صابون های گیاهی سنتی
	جمع	عملی	نظری	
	۲۵	۱۵	۱۰	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
-روغن زیتون				دانش :
-روغن نارگیل				-روغن های حامل
-روغن کرچک				-روغن های گیاهی کف کننده
-روغن اسطوخودوس				-روغن های گیاهی تمیز کننده
-روغن بابونه				-روغن های گیاهی نرم کننده
-روغن همیشه بهار				-روغن های گیاهی موثر بر پوست و مو
-قلیاب				
-آب مقطر				مهارت :
-ویدئو پروژکتور				-تهیه روغن های گیاهی اسطوخودوس، بابونه، همیشه بهار
-کامپیوتر				-ترکیب روغن های گیاهی
				-انتخاب روغن های گیاهی مناسب
				نگرش :
				- دقت در کار
				-رعایت اخلاق حرفه ای
				ایمنی و بهداشت:
				-رعایت اصول ارگونومی
				-رعایت نکات بهداشتی و ایمنی در حین کار
				توجهات زیست محیطی:
				-دفع صحیح ضایعات

	زمان آموزش			عنوان: ترکیب مواد افزودنی با صابون های گیاهی سنّتی
	جمع	عملی	نظری	
	۲۵	۱۵	۱۰	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
-روغن زیتون				دانش :
-روغن نارگیل				-افزودنی های گیاهی و طبیعی (پودر گیاهان، میوه ها، ادویه
-روغن کرچک				جات، قهوه، آلوئه ورا، خاک رس، زغال فعال، عسل، شیر)
-قلیاب				-اسانس های گیاهی و روغن های عطری
-آب مقطر				-کره های گیاهی
-ویدئو پروژکتور				-چربی های حیوانی
-کامپیوتر				-موم عسل
-افزودنی های گیاهی و طبیعی				-رنگ های طبیعی و مجاز
-کره گیاهی				مهارت :
-چربی حیوانی				-استفاده از مواد افزودنی گیاهی و طبیعی، رنگ های طبیعی
-موم عسل				-ترکیب کردن مواد افزودنی با صابون
-رنگ طبیعی				نگرش :
				- دقت در کار
				-رعایت اخلاق حرفه ای
				ایمنی و بهداشت:
				-رعایت اصول ارگونومی
				-رعایت نکات بهداشتی و ایمنی در حین کار
				توجهات زیست محیطی:
				-تفکیک زباله تر و خشک و استفاده کمتر از پلاستیک و دفع صحیح آن ها

	زمان آموزش			عنوان: بکارگیری وسایل و تجهیزات مورد نیاز
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی				دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط
-گوشته‌کوب برقی				دانش :
-بن ماری				تجهیزات کار (قابلمه استیل بزرگ، همزن دستی یا گوشته‌کوب برقی، کاسه های شیشه ای یا پلاستیکی، ترازو، دماسنج، کاردک یا لیسک، قالب صابون، قالب سیلیکونی یا چوبی، کاغذ روغنی)
-ترازو دیجیتالی				
-هیتر برقی				
-خرد کن				
-لیسک				
-بشر				تجهیزات ایمنی مورد نیاز (عینک محافظ، دستکش، ماسک)
-قالب چوبی				مهارت :
-قالب سیلیکونی				استفاده مناسب از وسایل و تجهیزات
-صافی				
-انواع قاشق				
-روپوش				کار با گوشته‌کوب برقی
-دستکش				تهیه قالب های مناسب برای صابون
-عینک محافظ				نگرش :
-ظرف دردار				- دقت در کار
-شیشه تیره رنگ				-رعایت اخلاق حرفه ای
-دستگاه برش زن صابون				ایمنی و بهداشت:
- روغن های گیاهی				-رعایت اصول ارگونومی
-اسانس های گیاهی				-رعایت نکات بهداشتی و ایمنی در حین کار
-بشر				- استفاده از ماسک و دستکش و عینک محافظ در حین کار
-پارچ مدرج				توجهات زیست محیطی:
				- استفاده از کیسه های کاغذی و نایلونی قابل بازیافت به جای کیسه های پلاستیکی
				-تفکیک زباله خشک و تر و سمی و غیرسمی

	زمان آموزش			عنوان: ساخت صابون های گیاهی سنتی
	جمع	عملی	نظری	
	۳۵	۲۵	۱۰	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
ترازو				دانش :
دماسنج				-دستورالعمل ساخت صابون های گیاهی سنتی
روغن				-فواید و خواص صابون های گیاهی
				مهارت :
				-فراهم کردن مواد و ابزار لازم
				-وزن کردن تمام مواد اولیه
				-درست کردن آب قلیایی
				-یکسان سازی دماها
				-مخلوط کردن روغن ها و آب قلیایی
				-اضافه کردن مواد افزودنی
				-پر کردن قالب و تزئین
				-برش زدن و بهینگی
				-بکارگیری صابون ها براساس خواص آنها
				نگرش :
				- استفاده از مواد با کیفیت در ساخت صابون
				- دقت در کار
				-رعایت اخلاق حرفه ای
				ایمنی و بهداشت:
				-رعایت اصول ارگونومی
				-رعایت نکات بهداشتی و ایمنی در حین کار
				- استفاده از ماسک و دستکش و عینک محافظ در حین کار

	زمان آموزش			عنوان: ساخت صابون های گیاهی سنتی
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
	توجهات زیست محیطی: - دفع صحیح ضایعات			

	زمان آموزش			عنوان : نگهداری و بسته بندی صابون
	جمع	عملی	نظری	
	۱۰	۵	۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
صابون گیاهی				دانش :
				روش های نگهداری و خشک کردن صابون های گیاهی سنتی
				مکان نگهداری صابون های گیاهی سنتی
				روش بسته بندی
				مهارت :
				نگهداری مناسب صابون به مدت طولانی
				بسته بندی مناسب برای افزایش مدت ماندگاری
	نگرش :			
	-توجه به مکان نگهداری و نوع بسته بندی صابون - دقت در کار -رعایت اخلاق حرفه ای			
	ایمنی و بهداشت :			
	- استفاده از ماسک و دستکش و عینک در حین کار -نگهداری صابون ها در مکان عاری از آلودگی			
توجهات زیست محیطی :				
-استفاده از کیسه های کاغذی و نایلونی قابل بازیافت به جای کیسه های پلاستیکی و دفع صحیح آن ها				

- برگه استاندارد تجهیزات

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	گوشتهکوب	برقی	۳	
۲	بن ماری	متوسط	۱	
۳	ترازو	دیجیتالی	۱	
۴	خرد کن	متوسط	۱	
۵	ویدئو پروژکتور	استاندارد	۱	
۶	پرده نمایش	استاندارد	۱	
۷	جعبه های کمک های اولیه	سری کامل	۱	
۸	کپسول آتشنشانی	۶ کیلو گرمی	۱	

توجه :

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۳ نفر در نظر گرفته شود .

- برگه استاندارد مواد

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	انواع گیاهان دارویی	طبیعی و خشک	به تعداد لازم	
۲	مواد گیاهی	بذر، ریشه، ساقه، ریزوم، گل	به تعداد لازم	از هر نوع
۳	روغن های گیاهی	زیتون، نارگیل، کرچک	به تعداد لازم	
۴	روغن های حیوانی	شترمرغ	به میزان لازم	
۶	اسانس های گیاهی	رزماری، نعنای، اسطوخودوس، بابونه	به میزان لازم	
۸	آب	مقطر	۵ لیتر	
۹	الکل	طبی	به میزان مورد نیاز	
۱۰	نمک	استاندارد	۱ کیلو گرم	
۱۳	سود	استاندارد	۱ کیلو	

توجه :

- مواد به ازاء یک نفر و یک کارگاه به ظرفیت ۳ نفر محاسبه شود .

- برگه استاندارد ابزار

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	بشر شیشه ای	۵۰ و ۲۵۰ سی سی	۳	
۲	پارچ مدرج	۲۵۰ و ۵۰۰ سی سی	۳	
۳	استوانه مدرج	۱۰۰ سی سی	۳	
۴	قاشق	اندازه گیری	به تعداد لازم	
۵	قالب صابون	چوبی و سیلیکونی	۳	
۶	لیسک	سیلیکونی	۳	
۷	دماسنج	استاندارد	۳	
۸	هاون	چینی	۳	

توجه:

- ابزار به ازا هر ۳ نفر محاسبه شود.